

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567
 รายวิชา สค.311 หลักและวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชน
 SW311 Methodology of Community Social Work (3 หน่วยกิต) 3 (2-1-6)
 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr.	อาจารย์ผู้บรรยาย	โทรศัพท์	e-mail	สถานที่ติดต่อ/ ห้องพัก
2300/01	รศ.ดร.ศิรินทร์รัตน์ กาญจนกฤษช	081-640-7669	poontu@gmail.com	602
2300/02	ผศ.ดร.ปิ่นหทัย หนูนวล	081-553-9286	zenpin@hotmail.com	709
2300/03	ผศ.รณรงค์ จันใด	089-421-4444	Taktu46@hotmail.com	707
2300/04	ผศ.ดร.กาญจนา รอดแก้ว	089-692-7416	Rkanchana1@gmail.com	619
2300/05	ผศ.ธัญญาภรณ์ จันทรวะ	089-115-8524	thanyachantu@gmail.com	612
2300/06	อ.เทียนชัย สุริมาศ	086-388-4274	thian.su@tu.ac.th	705

อาจารย์ผู้ประสาน : รองศาสตราจารย์ .ดร.ศิรินทร์รัตน์ กาญจนกฤษช

2. วันและเวลาบรรยาย

ทุกวัน อังคาร เวลา 09.30 – 12 .30 น.

ห้องบรรยาย	sec. 2300/01	ห้องบรรยาย	SC3-323
	sec. 2300/02	ห้องบรรยาย	SC3-324
	sec. 2300/03	ห้องบรรยาย	SC3-325
	sec. 2300/04	ห้องบรรยาย	SC3-326
	sec. 2300/05	ห้องบรรยาย	SC3-327
	sec. 2300/06	ห้องบรรยาย	SC3-328

วันสอบ

สอบกลางภาค	วันอังคารที่ 1 ตุลาคม 2567	เวลา 9.00 – 10.30 น.
สอบปลายภาค	วันศุกร์วันที่ 6 ธันวาคม 2567	เวลา 9.00 - 12.00 น.

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา Purposes of the course

1. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจหลักการ วิธีการ กระบวนการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชนในฐานะชุดวิธีวิทยาสังคมสงเคราะห์เพื่อเป้าหมายการพัฒนาสังคมที่เป็นธรรม
2. เพื่อให้ นักศึกษาเรียนรู้ พัฒนาทักษะการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีบูรณาการด้วยการการศึกษาภาคทฤษฎีและการปฏิบัติงานภาคสนาม
3. เพื่อให้ นักศึกษามีโอกาสในการศึกษาชุมชน มีความรู้ เข้าใจการทำงานกับชุมชนภายใต้บริบทสังคมไทยที่เชื่อมโยงมิติสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชน

4. เพื่อให้นักศึกษาประยุกต์ความรู้ ชั้นตอน และกระบวนการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชนด้วยการมีส่วนร่วมกับชุมชน การประสานหลักการ วิธีการรูปแบบต่าง ๆ ในการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชน สวัสดิการพื้นฐาน การจัดการกิจกรรม บริการสังคม ที่มีเป้าหมายในการเสริมสร้างความมั่นคงของชุมชน

5. เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจบทบาทของนักสังคมสงเคราะห์สังคม ในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างแนวร่วมในการพัฒนาชุมชนและร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

4. แนวสังเขปการบรรยาย Course Description

ภาษาไทย

แนวคิด ทฤษฎี หลักการ วิธีการ กระบวนการ กลวิธี เทคนิคและทักษะในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชนในรูปแบบต่างๆ อย่างบูรณาการ การฝึกพลังเพื่อการจัดองค์กรชุมชน เช่น ชุมชนบ้านจัดสรร/ชุมชนอาคารชุดและองค์กรประชาชน การจัดระเบียบชุมชนภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและวัฒนธรรมชุมชน การพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนและสวัสดิการพื้นฐานเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงของชุมชน เครื่องมือการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชน การจัดการความรู้โดยชุมชน บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ในฐานะผู้ร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมสู่ความเป็นธรรม

ภาษาอังกฤษ

The integration of theories, concepts, principles, and the application of methods, processes, strategies, techniques, and skills in various modalities of community social work practice; synergy action for communities' and people's organizations; community organization under the participatory paradigm and community culture; development of community and indigenous welfare systems to ensure community security; and social workers' roles as co-creators of social change for social justice.

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

1. คุณธรรม จริยธรรม					2. ความรู้			3. ทักษะทางปัญญา			4. ทักษะความสัมพันธ์ฯ			5. ทักษะการวิเคราะห์			6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ			
1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4
		●	●			●		●				●	●			●	●		●	

6. กฎกติกา/เกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้

กฎกติกาการเรียนการสอนในชั้นเรียน

- การเข้าร่วมในชั้นเรียน ในสนามและส่งงานตามมอบหมาย
- การศึกษา เรียนรู้ด้วยตนเองตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอน
- การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในกลุ่มย่อยตามงานและเวลาที่กำหนด

การวัดผล

วิธีการวัดผล	สัดส่วนคะแนน
งานกลุ่ม : ศึกษา / วิเคราะห์ / ออกแบบ / ทดลองประยุกต์ใช้เครื่องมือ / วางแผน เชื่อมโยงสู่การเขียนโครงการ - รวมการนำเสนอในชั้นเรียน (20) - การศึกษาชุมชน - นำเสนอแผน - ออกแบบตามความเหมาะสม	40
งานเดี่ยว : - การเขียนโครงการอย่างมีบูรณาการ (เชื่อมจาก การศึกษา วิเคราะห์ชุมชน)	10
สอบกลางภาค	20
สอบปลายภาค	30
รวม	100 คะแนน

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียน การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
1 13/08/2567	ชี้แจงวัตถุประสงค์ การเรียนการสอน และเกณฑ์การวัดผลและความคาดหวัง ของการศึกษา - การสำรวจทบทวน ความรู้ วิธีวิทยาการปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล (social case work) ครอบครัว (family systems intervention) กลุ่ม (social group work) และชุมชน (community social work)	บรรยาย	ผู้เรียนรับรู้ เข้าใจ เป้าหมายรายวิชา รูปแบบ การเรียนการสอน การวัด ประเมินผล และได้ทบทวน วิธีวิทยาการปฏิบัติงาน สังคมสงเคราะห์	อาจารย์ประจำกลุ่ม
2 20/08/2567	สถานการณ์สังคม/บริบทสังคมไทย-โลก ข้อท้าทายใหม่ๆของศตวรรษที่ 21 ที่ ห้อมล้อมงานสังคมสงเคราะห์ชุมชน	บรรยาย	ผู้เรียนรับรู้ เข้าใจ สถานการณ์ บริบท แวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงและมีผลต่อการ ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ ชุมชน	อาจารย์ประจำกลุ่ม
3 27/08/2567	หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ ชุมชน - กรณีศึกษาชุมชน แบบต่างๆ อาทิ การเมืองภาคประชาชนกับบทบาท ชุมชนขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม /	บรรยาย	ผู้เรียนเข้าใจแนวคิด ทฤษฎีการปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์ชุมชน และ รูปแบบปฏิบัติการต่าง ๆ	อาจารย์ประจำกลุ่ม

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียน การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
	ขบวนการประชาสังคมไทยกรณีศึกษา การเจรจาต่อรองของชุมชนเรื่องสิทธิ การจัดการทรัพยากร/สิ่งแวดล้อม , อารยะขัดขืน การ , ตี้อ่างทางกฎหมาย , ชุมชนในภาวะภัยพิบัติ , ชุมชน ท่ามกลางการระบาดโควิด 19 เป็นต้น		ด้วยมิติชุมชนใน หลากหลายรูปแบบ วิธีการ	
4 3/09/2567	พัฒนาการ ความหมาย รูปแบบการ ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชน - การจัดระเบียบชุมชน (self- organization) - การวางแผนและโครงการทางสังคม (social planning) - ปฏิบัติการทางสังคม (social Action) - การพัฒนาชุมชน (community development) - การรื้อพลังอำนาจชุมชนด้วยกระบวน ทัศน์แห่งการมีส่วนร่วม (community empowerment model with participatory paradigm)	บรรยาย	ผู้เรียนเข้าใจรูปแบบ ปฏิบัติการชุมชน	อาจารย์ประจำกลุ่ม
5 10/09/2567	พัฒนาการ ความหมาย รูปแบบการ ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชน (ต่อ)	บรรยาย	ผู้เรียนเข้าใจรูปแบบ ปฏิบัติการชุมชน	อาจารย์ประจำกลุ่ม
6 17/09/2567	การศึกษา วิเคราะห์ชุมชน : เป้าประสงค์ ขั้นตอน รูปแบบ วิธีการ - การสร้างสัมพันธ์ภาพกับคนใน ชุมชน (Human Relationship) - การสร้างมิตร ภาควิธีร่วมใน การดำเนินงานพัฒนา - การศึกษา วิเคราะห์ ชุมชนเพื่อปฏิบัติการเพื่อสร้างการ เปลี่ยนแปลง	บรรยาย	ผู้เรียนรับรู้ เข้าใจบทบาท นักสังคมสงเคราะห์ใน การศึกษา ปฏิบัติการใน ชุมชน	อาจารย์ประจำกลุ่ม
7 24/09/2567	การศึกษา วิเคราะห์ชุมชน : เป้าประสงค์ ขั้นตอน รูปแบบ วิธีการ (ต่อ)	บรรยาย	ผู้เรียนรับรู้ เข้าใจบทบาท นักสังคมสงเคราะห์ใน การศึกษา ปฏิบัติการใน ชุมชน	อาจารย์ประจำกลุ่ม
สัปดาห์ที่ 8 สัปดาห์การสอบกลางภาค แต่ละกลุ่มออกแบบตามแนวการเรียนการสอน ครั้งที่ 1-7 สอบกลางภาค วันอังคารที่ 1 ตุลาคม 2567 เวลา 9.00 – 10.30 น.				
9 8/10/2567	การสังคมสงเคราะห์ชุมชน : วัฏจักรการ ปฏิบัติงาน (การเริ่มต้น การปฏิบัติการ การสิ้นสุดงาน) - การเข้าสู่ชุมชน (Community Entry) - Engagement – Contract - Assessment	บรรยาย	ผู้เรียนเข้าใจวัฏจักรการ ปฏิบัติงานชุมชนของนัก สังคมสงเคราะห์	อาจารย์ประจำกลุ่ม

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียน การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
	- Planning and action - Termination			
10 15/10/2567	เครื่องมือในการปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์ชุมชน ครั้งที่ 1	บรรยาย ตัวอย่างปฏิบัติการ	ผู้เรียนรับรู้ เข้าใจและ ประยุกต์ใช้เครื่องมือที่ หลากหลาย เหมาะสมใน การศึกษา เข้าใจ และ ทำงานร่วมกับชุมชน	อาจารย์ประจำกลุ่ม
11 22/10/2567	เครื่องมือในการปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์ชุมชน ครั้งที่ 2	บรรยาย ตัวอย่างปฏิบัติการ	ผู้เรียนรับรู้ เข้าใจและ ประยุกต์ใช้เครื่องมือที่ หลากหลาย เหมาะสมใน การศึกษา เข้าใจ และ ทำงานร่วมกับชุมชน	อาจารย์ประจำกลุ่ม
12 29/10/2567	กลยุทธ์และเทคนิคการปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์ชุมชน - การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม - การวางแผนร่วมกับชุมชน - การจัดการความขัดแย้ง ขั้นตอน และประเด็นการปฏิบัติงานช่วง ออกจากชุมชน	บรรยาย ตัวอย่างปฏิบัติการ	ผู้เรียนรับรู้ เข้าใจกลยุทธ์ และเทคนิคการปฏิบัติงาน สังคมสงเคราะห์ชุมชน การ วางแผนการปฏิบัติงาน ร่วมกับชุมชนรูปแบบต่าง ๆ	อาจารย์ประจำกลุ่ม
13 5/11/2567	ข้อควรพิจารณาทางจริยธรรมใน การศึกษาวิเคราะห์ชุมชน เรียนรู้จากกรณีศึกษา	อภิปราย ตัวอย่าง	ผู้เรียนได้ร่วมสะท้อน ไตร่ตรองทบทวนจริยธรรม เชิงวิชาชีพในฐานะนัก สังคมสงเคราะห์ที่จะ ปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน	อาจารย์ประจำกลุ่ม
14 12/11/2567	งานกลุ่ม ครั้งที่ 1 การนำเสนอโครงการ	นำเสนองาน	ผู้เรียนได้นำเสนอการ ออกแบบโครงการที่มี การบูรณาการแนวคิด ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และ เครื่องมือที่เหมาะสมกับ การปฏิบัติงานในชุมชน รูปแบบต่าง ๆ	อาจารย์ประจำวิชา/ นักศึกษา
15 19/11/2566	งานกลุ่ม ครั้งที่ 2 การนำเสนอโครงการ	นำเสนองาน		อาจารย์ประจำวิชา/ นักศึกษา
16 26/11/2566	งานกลุ่ม ครั้งที่ 3 การนำเสนอโครงการ และ สรุบทบทเรียน : กระบวนการ ดำเนินงานสังคมสงเคราะห์ชุมชน	นำเสนองาน สรุป แลกเปลี่ยนบทเรียนรู้	ผู้เรียนได้ร่วมสะท้อน ไตร่ตรองการออกแบบ ปฏิบัติการและบทเรียน จากการศึกษา วิเคราะห์ ชุมชนกรณีศึกษา และชุด	อาจารย์ประจำวิชา/ นักศึกษา
วันสุดท้ายของการเรียนการสอน วันที่ 2 ธันวาคม 2567 สอบปลายภาค 6 ธันวาคม 2567 เวลา 09.00 – 12.00 น.				

หมายเหตุ: แต่ละกลุ่มอาจมีการปรับเปลี่ยนช่วงวันสอนและเนื้อหาตามความเหมาะสม

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณาโดยเกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณาโดย การส่งงานที่มอบหมายตามกำหนด (งานกลุ่ม / งานเดี่ยว) และคะแนนสอบกลางภาค และปลายภาค

คะแนน	เกรด	เกณฑ์การวัดผล
85 – 100	A	มีความรู้ทั้งจำและเข้าใจเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดีมาก สามารถใช้ความรู้จากเอกสารประกอบการสอน และการสอนในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดระบบความคิดในการอธิบายได้อย่างดีเยี่ยม และสามารถตั้งข้อถกเถียงทางวิชาการเบื้องต้นได้ รวมทั้งมีความรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองได้อย่างดีมาก
80 – 84	B+	มีความรู้และเข้าใจเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดีมาก สามารถใช้ความรู้จากเอกสารประกอบการสอน และการสอนในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดระบบความคิดในการอธิบายได้อย่างดีมาก รวมทั้งมีความรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองได้อย่างดีมาก
75 – 79	B	มีความรู้และเข้าใจเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี สามารถใช้ความรู้จากเอกสารประกอบการสอน และการสอนในการคิด วิเคราะห์ และจัดระบบความคิดในการอธิบายได้ดี รวมทั้งมีความรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองได้ดี
70 – 74	C+	มีความรู้และเข้าใจเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี สามารถคิดและวิเคราะห์ได้พอสมควร รวมทั้งมีความรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองพอสมควร
65 – 69	C	มีความรู้และเข้าใจเนื้อหาที่สอนพอสมควร สามารถคิดและวิเคราะห์ได้พอสมควร รวมทั้งมีความรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองพอสมควร
60 – 64	D+	เข้าใจและจำเนื้อหาที่สอนได้บ้าง แต่วิเคราะห์ไม่ได้ และมีความรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองพอสมควร
55 – 59	D	เข้าใจและจำเนื้อหาที่สอนได้เล็กน้อย แต่เข้าใจผิดและวิเคราะห์ไม่ได้ และมีความรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองน้อย
0 - 54	F	ไม่เข้าใจเนื้อหาที่สอน ไม่สามารถเรียบเรียงเป็นข้อเขียนได้ และไม่มี ความรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง

หมายเหตุ : ทั้งนี้ เกรด A ไม่มากกว่า ร้อยละ 15 ของจำนวนผู้เรียนของแต่ละกลุ่ม

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่ นักศึกษามีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบ ตลอดจนดูคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน **7 วันหลังประกาศผลการเรียน** โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ หรืออีเมล bsw.tu.request@gmail.com

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

10.1 ตำราและเอกสารหลัก Required textbooks and materials

- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์และคณะ. วิธีชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : บริษัทหนังสือดีวัน จำกัด, 2551.
- ปารีชาติ วลัยเสถียร. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา.
- ทศนีย์ (ไทยภิรมย์) ลักขณาภิชนชัช. การสังคมสงเคราะห์ชุมชน มรรควิธีสู่ชุมชนเข้มแข็ง
- ยศ บริสุทธิ์. การศึกษาชุมชน: แนวคิดฐานการศึกษาการวิจัย และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
- ศิริรินทร์รัตน์ กาญจนกฤษช. หลักและวิธีการสังคมสงเคราะห์ชุมชน . พิมพ์ครั้งที่2. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2566
- อุทัย ปริญญาสุทธินันท์.การพัฒนาชุมชน.

- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. การเสริมพลังชุมชนกับการพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2566.

- แลฟเวอรี่, เกลน. เสริมสร้างสุขภาพ : ด้วยการเสริมพลังชุมชน. แปลโดย อำนาจ ศรีรัตนบัลล์, เอกสารเผยแพร่ในรูปแบบ pdf, โครงการชุมชนน่าอยู่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.),2560

10.2 เอกสารอื่นๆ Other materials

- *แนะนำในชั้นเรียนโดยผู้สอน* -